

บทที่ 4

แนวทางและวิธีการพัฒนา และดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนา การจัดการขยะมูลฝอยของสำนักทางหลวงที่ 10 จังหวัดสุพรรณบุรี

การนำเสนอแนวทางและวิธีการพัฒนา และดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยของสำนักทางหลวงที่ 10 จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งเป็นผลจากการวิจัยในระยะที่ 2 นี้ ขอเสนอเป็น 5 ตอน ดังนี้

1. คำถามการวิจัย
2. วัตถุประสงค์การวิจัย
3. วิธีการดำเนินการวิจัย
4. แนวทางและวิธีการพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยของสำนักทางหลวงที่ 10 จังหวัดสุพรรณบุรี
5. ดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยของสำนักทางหลวงที่ 10 จังหวัดสุพรรณบุรี
ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดดังนี้

คำถามการวิจัย

การวิจัยในระยะที่ 2 นี้ มีคำถามการวิจัยที่สำคัญ 2 คำถาม คือ

1. แนวทางและวิธีการพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยของสำนักทางหลวงที่ 10 จังหวัดสุพรรณบุรี คืออะไร
2. ดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยของสำนักทางหลวงที่ 10 จังหวัดสุพรรณบุรี คืออะไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อแสวงหาแนวทางและวิธีการพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยของสำนักทางหลวงที่ 10 จังหวัดสุพรรณบุรี
2. เพื่อกำหนดดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยของสำนักทางหลวงที่ 10 จังหวัดสุพรรณบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในระยะที่ 2 นี้ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) ซึ่งมีวิธีการดำเนินการวิจัยในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. กรอบการวิจัย

การวิจัยในระยะที่ 2 นี้ใช้กรอบการวิจัยตามแนวทางการจัดการขยะ ดังนี้

1.1 การคัดแยกขยะมูลฝอย

1.2 การกำจัดขยะมูลฝอยโดยการทำปุ๋ยหมัก

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยนี้ ประกอบด้วย

2.1 ผู้มีส่วนสำคัญในการพัฒนา จำนวน 9 คน ประกอบด้วย

2.1.1 เจ้าหน้าที่ดูแลประจำอาคารสำนักงาน จำนวน 3 คน

2.1.2 เจ้าหน้าที่ดูแลสนามและสวนหย่อม จำนวน 4 คน

2.1.3 เจ้าหน้าที่ที่พักอาศัยบ้านพักของสำนักทางหลวงที่ 10 จำนวน 2 คน

2.2 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยของสำนักทางหลวง

ที่ 10 จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 4 คน ประกอบไปด้วย

2.2.1 ตัวแทนคณะกรรมการประเมินกิจกรรม 5 ส ของสำนักทางหลวงที่ 10

จำนวน 1 คน

2.2.2 ตัวแทนครอบครัวผู้พักอาศัยในบ้านพักของสำนักทางหลวงที่ 10

จำนวน 2 คน

2.2.3 ผู้เชี่ยวชาญด้านการกำจัดขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองสุพรรณบุรี

จำนวน 1 คน

3. วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ใช้เทคนิคและวิธีการประชุมกลุ่มเฉพาะ โดยเชิญผู้มีส่วนสำคัญและผู้มีส่วน

เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยของสำนักทางหลวงที่ 10 ประชุมเมื่อวันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2550 ณ อาคารส่วนอำนวยความสะดวกของสำนักทางหลวงที่ 10 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

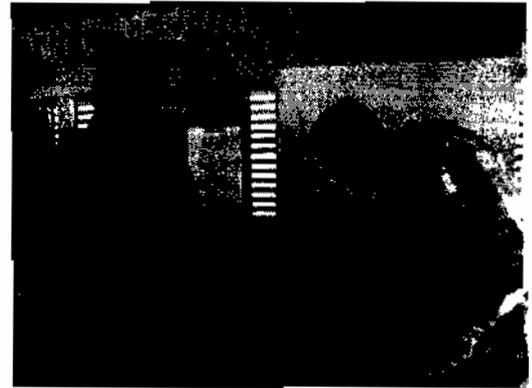
3.1 ให้ผู้มีส่วนสำคัญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยของสำนักทางหลวงที่ 10 ทุกฝ่ายได้รับทราบข้อมูล พร้อมตรวจสอบ ปรับแก้ และยืนยันข้อมูลที่เป็นสภาพการจัดการขยะมูลฝอยของสำนักทางหลวงที่ 10 ในปัจจุบัน ซึ่งผู้มีส่วนสำคัญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยของสำนักทางหลวงที่ 10 ส่วนใหญ่รับทราบและยืนยันความถูกต้องของข้อมูลที่เป็นข้อค้นพบนั้น

3.2 ผู้เชี่ยวชาญด้านการกำจัดขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองสุพรรณบุรี ได้นำเสนอหลักการที่เป็นความรู้เกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอยและการกำจัดขยะมูลฝอยโดยการ

ทำปู้ยหมักให้แก่ผู้มีส่วนสำคัญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยได้ร่วมกันพิจารณาและตัดสินใจว่ามีประเด็นใดบ้างที่ไม่เหมาะสมหรือจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อทุกฝ่ายรวมถึงถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล โดยพิจารณาตามความต้องการที่สอดคล้องกับบริบทของทุกฝ่ายรวมถึงความเร่งด่วนรุนแรงที่จำเป็นต้องเร่งดำเนินการอีกด้วย

3.3 ให้ผู้มีส่วนสำคัญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนา ได้ร่วมกันพิจารณา แสวงหาแนวทาง วิธีการและกิจกรรมการพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยของสำนักทางหลวงที่ 10 จนเป็นที่น่าพอใจและนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน

3.4 ให้ผู้มีส่วนสำคัญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมกันพิจารณากำหนดดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยของสำนักทางหลวงที่ 10 ที่สามารถวัดได้ ตรวจสอบได้ จนเป็นที่พอใจและนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน

ภาพ 10 การประชุมกลุ่ม

4. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มมาตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนสมบูรณ์ แล้วนำไปวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ตามกรอบการวิจัยข้างต้น

แนวทางและวิธีการพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยของสำนักทางหลวงที่ 10 จังหวัดสุพรรณบุรี

จากการสนทนากลุ่มผู้มีส่วนสำคัญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยของสำนักทางหลวงที่ 10 จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อแสวงหาแนวทางและวิธีการพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยของสำนักทางหลวงที่ 10 จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. การพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอย ด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย

ที่ประชุมกลุ่มได้ร่วมกันพิจารณาโดยใช้แนวทางและวิธีการที่ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะไว้เป็นพื้นฐานตามความเหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของทุกฝ่าย และมีความเห็นสอดคล้องกันว่า การคัดแยกขยะมูลฝอยควรแยกเป็น ขยะเปียก ขยะแห้ง และขยะอันตรายหรือขยะพิษ เช่น กระจังสเปร์ย์ ถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่ เป็นต้น อีกทั้งสิ่งของที่ก่อให้เกิดอันตราย เช่น แก้วแตก ขวดแก้ว แยกไว้ต่างหากไม่ใส่ถุงเดียวกัน จากนั้นมอบหมายให้หัวหน้าส่วนรักษาความปลอดภัยของสำนักทางหลวงที่ 10 จังหวัดสุพรรณบุรี ประสานงานกับองค์กรบริหารส่วนตำบลตอนกลางวันเพื่อจัดหาถังขยะแยกประเภทเป็นขยะเปียก ขยะแห้ง รวมถึงขยะอันตรายหรือขยะพิษมาสนับสนุน รวมทั้งหาทางดำเนินการเกี่ยวกับขยะที่แยกประเภทไว้แล้วต่อไป ซึ่งทุกคนแสดงการตอบรับและยินดีจะนำขยะที่แยกแล้วใส่ตามถังที่กำหนดอย่างเคร่งครัด โดยให้นำข้อเสนอแนะแนวทางปฏิบัติดังที่กล่าวมาแล้วนั้น ประชาสัมพันธ์ให้รู้ทั่วถึงตามวิธีการที่สามารถทำได้สะดวกคือ แจงในที่ประชุมของแต่ละหน่วยงาน รวมถึงมอบหมายให้กรรมการบ้านพักออกมาตรวจกำกับดูแลเรื่องการคัดแยกขยะมูลฝอยอีกด้วย สำหรับในเรื่องของความรู้และทัศนคติที่เป็นเชิงลบเกี่ยวกับการคัดแยกขยะ มูลฝอยนั้น ไม่ใช่เรื่องยุ่งยากหรือซับซ้อนที่จะเข้าใจได้เพียงบอกให้รู้ก็รับรู้ได้ ดังคำกล่าวที่ว่า “ถ้าเขาแยกถึงให้ เราก็แยกถึงถึงใครถึงมันอยู่แล้ว”

2. การพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอย ด้านการกำจัดขยะมูลฝอยโดยการทำปุ๋ยหมัก

ที่ประชุมกลุ่มได้ร่วมกันพิจารณาโดยใช้แนวทางและวิธีการที่ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะไว้เป็นพื้นฐานตามความเหมาะสมที่สอดคล้องกับบริบทของทุกฝ่าย และมีความเห็นสอดคล้องกันว่า การกำจัดขยะมูลฝอยโดยการทำปุ๋ยหมัก ควรดำเนินการในส่วนของสำนักทางหลวงที่ 10 เนื่องจากมีความต้องการและจำเป็นต้องใช้ปุ๋ยหมักในการดูแลต้นไม้ อีกทั้งยังมีปริมาณของเศษหญ้าอย่างเพียงพอในการทำปุ๋ยหมัก รวมถึงกลิ่นของการหมักเศษพืชยังไม่รุนแรงเหมือนการหมักเศษอาหารอีกด้วย แต่บุคลากรของสำนักทางหลวงที่ 10 ไม่มีความรู้เรื่องการทำปุ๋ยหมักดีพอ จึงเห็นควรให้เชิญวิทยากรจากภายนอกโดยมีข้อกำหนดเบื้องต้น คือ ต้องเป็นผู้ที่ปฏิบัติจริงในการทำปุ๋ยหมัก และสามารถสื่อสารได้เข้าใจง่ายเป็นสำคัญ ดังคำกล่าวที่ทุกคนเห็นพ้องต้องกัน คือ “...หาคนที่มาสอนนะต้องพูดกันรู้เรื่องนะ ไม่ใช่ให้พวกนักวิชาการพูดไทยปนฝรั่งมาสอน อย่างนี้ไม่เอา...”

เนื่องจากการจัดการขยะมูลฝอยเป็นเรื่องของพฤติกรรมส่วนบุคคลที่สัมพันธ์กับโอกาสและสิ่งแวดล้อม จึงเป็นเรื่องจำเป็นที่ต้องดำเนินการในส่วนของการสร้างโอกาสและการจัด

สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมตามบริบทของปัญหาและพื้นที่ ดังนั้น จึงใช้ “ยุทธศาสตร์การจัดสภาพสิ่งแวดล้อมให้เอื้อกับการคัดแยกขยะมูลฝอยและสร้างโอกาสสำหรับเรียนรู้และปฏิบัติการจริงในการทำปุ๋ยหมัก” ซึ่งในการดำเนินการพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยของสำนักทางหลวง ที่ 10 จังหวัดสุพรรณบุรี จึงประกอบด้วย

1. การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ
2. การลงมือปฏิบัติจริง
3. การจัดหาถังขยะแยกตามประเภทของขยะมูลฝอย

ดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยของสำนักทางหลวง ที่ 10 จังหวัดสุพรรณบุรี

จากการสนทนากลุ่มผู้มีส่วนสำคัญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยของสำนักทางหลวงที่ 10 จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อกำหนดดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยของสำนักทางหลวงที่ 10 จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. ดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย

ที่ประชุมกลุ่มได้ร่วมกันพิจารณากำหนดดัชนีชี้วัดความสำเร็จ (Key Performance Indicator: KPI) ในการพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย ของสำนักทางหลวงที่ 10 จังหวัดสุพรรณบุรี ดังนี้

 - 1.1 จัดอบรมให้ความรู้และฝึกปฏิบัติเรื่องการคัดแยกขยะมูลฝอย จำนวน 1 ครั้ง
 - 1.2 ร้อยละ 80 ของผู้มีส่วนสำคัญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยของสำนักทางหลวงที่ 10 เข้ารับการอบรมและฝึกปฏิบัติ
 - 1.3 มีถังขยะแยกตามประเภทของขยะมูลฝอย คือ ขยะเปียก ขยะแห้ง และขยะอันตรายหรือขยะพิษ ตั้งตามจุดต่างๆ ครอบคลุมพื้นที่ จำนวน 15 จุด
2. ดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอย โดยการทำปุ๋ยหมัก

ที่ประชุมกลุ่มได้ร่วมกันพิจารณากำหนดดัชนีชี้วัดความสำเร็จ (Key Performance Indicator: KPI) ในการพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอย โดยการทำปุ๋ยหมัก ของสำนักทางหลวงที่ 10 จังหวัดสุพรรณบุรี ดังนี้

 - 2.1 จัดอบรมให้ความรู้และฝึกปฏิบัติเรื่องการทำปุ๋ยหมัก จำนวน 1 ครั้ง
 - 2.2 ร้อยละ 80 ของผู้มีส่วนสำคัญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยของสำนักทางหลวงที่ 10 เข้ารับการอบรมและฝึกปฏิบัติ
 - 2.3 มีสถานที่สำหรับทำปุ๋ยหมัก จำนวน 1 แห่ง

ซึ่งแนวทางและวิธีการพัฒนา และดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยของสำนักทางหลวงที่ 10 จังหวัดสุพรรณบุรี นั้น สามารถสรุปได้ดังปรากฏในตาราง 11

ตาราง 11 แนวทางและวิธีการพัฒนา และดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยของสำนักทางหลวงที่ 10 จังหวัดสุพรรณบุรี

การจัดการขยะมูลฝอย	ปัญหาและความต้องการการพัฒนา	แนวทางและวิธีการพัฒนา	ดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนา	เป้าหมายความสำเร็จ
1. การคัดแยกขยะมูลฝอย	1. ผู้มีส่วนสำคัญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยของสำนักทางหลวงที่ 10 ขาดความรู้หรือรู้ไม่ถูกต้องในเรื่องการคัดแยกขยะมูลฝอย และทุกคนต้องการได้รับความรู้เรื่องการคัดแยกขยะมูลฝอย	1. อบรมให้ความรู้และฝึกปฏิบัติเรื่องการค้าแยกขยะมูลฝอย	1. จัดการอบรมและฝึกปฏิบัติ จำนวน 1 ครั้ง 2. ร้อยละ 80 ของผู้มีส่วนสำคัญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนา การจัดการขยะมูลฝอย เข้ารับการอบรม และฝึกปฏิบัติ	1. จำนวน 1 ครั้ง 2. จำนวน 17 คน
	2. ไม่มีถังขยะแยกตามประเภทขยะตั้งไว้รองรับขยะมูลฝอย และทุกคนต้องการให้มีถังขยะแยกตามประเภทขยะตั้งไว้รองรับขยะตามจุดต่างๆ	2. ประสาน อบต.ดอน กายานจัดหา ถังขยะแยกตามประเภทขยะตั้งไว้รองรับขยะตามจุดต่างๆ	3. มีถังขยะแยกตามประเภท คือ ขยะเปียก ขยะแห้ง และขยะอันตรายหรือขยะพิษ ตั้งตามจุดต่างๆ ครอบคลุมทุกจุด	3. จำนวน 15 จุด

ตาราง 11 (ต่อ)

การจัดการ ขยะมูลฝอย	ปัญหาและ ความต้องการ การพัฒนา	แนวทางและ วิธีการพัฒนา	ดัชนีชี้วัด ความสำเร็จ ในการพัฒนา	เป้าหมาย ความสำเร็จ
2. การทำปุ๋ย หมัก	1. ผู้มีส่วนสำคัญและผู้ มีส่วนเกี่ยวข้องในการ พัฒนาการจัดการขยะ มูลฝอยของสำนักทาง หลวงที่ 10 จังหวัด สุพรรณบุรี ขาด ความรู้เรื่องการทำปุ๋ย หมัก และทุกคน ต้องการได้รับความรู้ เรื่องการทำปุ๋ยหมัก	1. อบรมให้ ความรู้และฝึก ปฏิบัติเรื่องการทำ ปุ๋ยหมัก	1. จัดการอบรมและ ฝึกปฏิบัติ จำนวน 1 ครั้ง 2. ร้อยละ 80 ของผู้ มีส่วนสำคัญและผู้มี ส่วนเกี่ยวข้องใน การพัฒนา การ จัดการขยะมูลฝอย เข้ารับการอบรม และฝึกปฏิบัติ 3. มีสถานที่สำหรับ ทำปุ๋ยหมัก	1. จำนวน 1 ครั้ง 2. จำนวน 17 คน 3. จำนวน 1 แห่ง